

دایکم/9/.. رسوو بختیار

9

دایکم زار جار باسی کسانکی دکرد، ک لزوو و دواي ژنه نان و شووکردن، یان دوايي ئو و چ ند مندا کیان ه بوو دواتر لکجیا بوون ت و، ئم ش بهی ک شای لاب لا و سووک و چرووک.

دایکم: زارک ل و مندا نای لای داپیر و باپیر گور بوون، سیری چاو کانیا بک، له موو سزی دایک و باوکیان دوورن، ئو و جگ ل و وای ه ندرک مندا ک و توون ت سار جاد، ئوان ت تووشی دیا ک شای گور دبن، هیچ کاتک سز و بز یان نیی، برامب ب ک سانی دیک، بی ب شکیان د ک و ن ب ن دینخان، دواتریش سار ایی ئو وای باشر نابن، ه ندرک لوان وک د ندرک یان ل د، بام ب شکی دیک، ک داپیر و باپیر ب ه موو شو و یک ئاگاداری ن و کانیا ن، دبینی مر فی سارک و توویان ل دروست د ب، بام ه رد م ئاهک ناخیا ندای، کاتک د بین دایک و باو کک دستی مندا کانیا ن گرتوو و قسای خشیان ب د ک و ن و نازیان د د ن.

ه موو ما ک بایی خای ک شای بچووک تیا دای، ئینجا ل نوان خوشک و برا ب یان ل نوان برای کان، ب ئم دایک و باو کم زار ب نرم و نیانی دیا نویست ک شکان چار سار بکن، زار جار دایکم ل و پپی تو بووندا زیاتر ب کو کانی دگوت: کاک ل ل و و بزم م ن ن و، هر کس با ژن ب ن و ب ن مای خ تان، من و باوکت تاق تی ک شم ک شمی ئو مان نیی، (ب پک نین و) پیاو ئو پیاو ی، بتوان ما و مندا پک ب ن، سبای ریش زوو زوو ساردانمان بکن تا ن و کانمان ببینن.

کاتک باو کم گوئی ل و قسان د بوو و پد کانی و دگوت: لمانگ، با هر ک شم ک شیان ه ب، زار توندی بکن، ه موویان د رد ک م.

ل بیرم دای، کاتک درنگ د هاتم و ما و، ی کسار د تگوت: "لکور بووی، ئو و را وا درنگ د ت و" ب لوی، منیش ب ئو وای خ م قورتار بک م و بیانوویک ب ئو د ننگ هاتن و ی بد زم و، باسی ئو و م د کرد، ل گ هاو پک انم ساردانی هاو پکی کی ن خ شمان کرد، دای زار پ خ شوو، بی زار قسای خ شمان کرد، چ ن دین یادگاریمان گ ای و، قس قسای اکشا و ه مووان درنگ هاتن و.

دایکم: خوا خرتان بنووس، سږدانی نڅخش خږ، ئږرک. “ئيو ش رڅرک دبووک وا چاووږی برادرڅرکانتان بکن.”

کو، تښ دږ ټاگاداری خوشک و براکانت بیت، دوږتږکان خمی تږیان، وښن بږ و شوی زمستان تږ ئستا نږها تووږتږیو.

– دای خمی منت نږ، ئو بږرککوت وا درږنگ هاتم.

دایکم: دنیا وک پښتر نی، خراپکار زږ بو، دزانم تږ خراپ ناکږی، بږام هږندکجار لږناکاو کږسکی خراپ تووشی بږایکت دږکا، تږی بږگوناح دږبی بږتاوانبار، ئو جگ لږکښ و سږر ئشږی بږلاش.

دای ئستا بږی ئو قسانت دږک، هږردم بوونی دایک سږر و میهر بانږی، سږیر دای باوکی دږزاری هاوږم تږمږنی لږسرووی حږفتا ساږیوږی، نزیکږی بیست ساږ دایکی کږچی دواږی کردو، کاتک باسی سږر و میهر بانی دایکانیان کردبو، ئو بږ تږمږنو بږکو گریا بو، بږی دایک هیچ کاتک لږبیر ناکږ، کږس ناتوان شوږنی دایک بگرږتو.

دای ئمږ زږ بیرم دږکږی، کاتک هاتم و ما هږموو ژوورږکان گږام، چووم قاتی سږر و ش لږو نږبووی، خوشک و براږکانم بږتیچاو کږو سږیریان دږکردم، دږیانزانی بږدواي تږدا دږگږم، هږموویان گریان لږقوږگیان ما بو، نږیانندویست بږناشکرا بږرامبږر بږیږکتر بگرږن، کاتک سږیری باوکم کرد، بږ تږی پږو ديار بو، ئوږی گرنږ، هږموو کات کو و کږچکان دږی باوکم دږدږنو و زږ ټاگادارین و نایانږو باوکمان لږهیچ شتکږی کږم بږ، زږ جار بږ ټماژ داواي شتک دږکا، یږکسږر لږی تږدږگن، بږ نموون کاتک بیو پږرداخ ټاوک بخوا، یاخود بیو پږیاسږیږکی پږ بکن بږناو باخچکږمان، ئږگږر کښک زږر سارد نږ بږ دږچتږ باخچکږ چږندین هږنگاو دږهاو و سږیری دار و درږختږکان دږکا. تا ئو کاتږی بږخوی ټماژ دږکا تا بیبږنو ژوور، ئږگږر کښک سارد بږ ئوا هږر لږنو ما وږدا سږر لږهږموو ژورږکان دږدا، دواتر دږتو جږگږی خږ دادږنیش، باوکم دږخش دږ بږ کاتک میوانمان دږ، هږردم بږبزیږکو گو لږقسږی میوانږکان دږگر، هږر ئمږ بږباوکم گوت: باوک دږچم دږرو، چږند سږعاتکږ پږدږچ دږم.

باوکم بږټماژ رږگږی پږدام بچم دږرو، کاتک سواږی ئتږمبږلکږم بووم، یږکسږر بږیارمدا بچم گږستان، لږدږی خږمدا

گوتم : ئمم كس لگستان نيم، بدي خم بـرامبـر گگگگي
دايكم دـگريم، كاتك گگيشتم گستان، نزيكي سعاتك لـنـو
گستاندا بووم، زـربـي كاتك لـبـرامبـر گگگي دايكم بووم، ك
گگيشتم سـر گگگي دايكم، دايكم گوتى: كـوـم ئـوـ هـاتـى،
بـو، سـرمايـ كس لگستان نيم، خـ جـلوـبـرگـى باش و ئـستـورت
لـبـر، كـوـم دـترسم سـرمات بـ.

– دايـ بـيرم دـكردى، خوشك و برايمـكانم و باوكم و نـوـكانـت بـيرت
دـكـن، دايـ خـمى مـنت نـبـ، سـرمـام نـيم، تـنـيا هـاتـووم بـتـبينـم،
گـوـم لـقسـكانـت بـ.

دايكم: ئستا من دوورم لـتان، بـام ئاگادارى هـمووتانم، هـستان
پـدـكـم، مـنـيش پـش ئـو دايكم كوچى دوايى كردوو، دـزانـم، كـچى
دايك چـند بـئـش و ئازار، چا نيم، ئـو گـورـ بوون و لـخـم
دـرجـوون، ئـي چى بـو مـندا ئـن دـن كاتك لـتـمـنى بـچووكـيدا
دايكيان كـچى دوايى دـكا، هـردـم لـنازى دايكيان دوورن، كـوـم خـم
لـمن مـخـن، تـنـيا مـشـورى حـي خـتان بن و ئاگادارى يـكـتر بن،
لـگـگ خوشك و برايمـكانـن يـكـترـتان خـشـبوو.

بـدـست خـم نـبـو زـر بـكو لـسـر گگگگي دايكم گريام،
نـمدـويست جـي بـم، بـكـو كـمـك لـخـمـكانم كـم بـتـو، دواتر
ماوـيـك بـنـو گگگگان گوزـرـكم كرد، كگگانم دـخـوـندـو، كـسى
كـچـردووى واى تيادا بوو، هـر زوو لـتـمـنـكى بـچووك و گـنـجـدا
كـچى دواييان كردبوو، هـشـبوو تـمـنـكى زـيا بوو، بـام ئـستا
هـمووان لـنـو ئـو گگستانـدان، لـم كاتـدا گـوـم لـ بوو دايكم
پـيدـگـوتم: باشتريـن شـت ئـوـيـ لـكارى رـزانـ و لـزيانـيدا راستـگـ
و خـرـومـند بيت، چونـك هـمووان لـكـتايدا دـبـردـنـ گگستان،
هـرگـيز زوـم لـكـس مـكـن و خـتان بـگـورـتر مـزانـ، تاكـ شـت
ئـوـيـ زيان تـنـيا چاوتروكانـكـ كـتايى دـ.

لـنـوـندى ئـو بـيركردنـوانـدا بووم، لـناكاو دـستـك لـسـر شـانـم
دانرا، راچـكـيم، كاتك ئاوـم دايـو، پياوـكى تـمـن سـرووى شـست
ساـن، بـئـسپايى گوتى: بـنـز لـر چى دـكـي، لـدوورـو تـم بـينى
لـسـر گگگك بـكو دـگريـاي، ئـمـم كـس ناـيـتـ گگستان بـخـت
دـزاني رـژى هـينى نيم.

– هـاتووم، سـر لـگگگي دايكم بـم.

كاتك گـوـي لـوشـي دايك بوو، فرمـسـك لـچاوانى هـاتـ خوار، دـستى

لَسَر شَانم لادا و گوتی: لَر من پاسِ وانی ئو و گَستانم، لَبَر خاتری دایکم بووم تَه پاسِ وانی ئو و گَستانم، دایکی منیش لَبَر یه، دیار هه موومان دایکمان خَشده و، بَمام باو ناکم کس وک من دایکی خَشبوو، کاتک گنج بووم دایکم کچی دوا یی کرد، دوا ی خوندن تَه واکردن بووم مام ستا تا خان نشینیش بووم، هه موو رَه ژک سَر دانی ئم گَستانم دکرده، تا چَند ساتک لَلای گَستانم کای دایکم دابنیشم و قسای دای خَمی بَه بکم، دواتر بووم پاسِ وانی گَستان، ئه ستاش شارِ وانی و خَشکی خَر و مَند هاوکاریم دکن، تا ئو و رَه ژکی منیش کچی دوا یی دکرده، هه ر لَر م، ک کچیشم کرد، ئو و هه ر لَر م.

ئو و کاتای گَستانم بَه جَه شت و سواری ئه تَه مَبیل کَم بووم، دوا یی چَند ساتک دوا ی رَه یشتم، باران بَه نَر می باری هادی هادی باران ک بَه هَزتر دَبوو، تا ئو و کاتای زَر بَه خوی کرد، یه کسَر قسای دایکم بیر دَه ها تَه و کاتک دَه یگوت: ئینشائا ئه مسا سا کای پَخَر و بَر کت دَه بَه، دوور دکرده و نَه و لَه وشک سایی، و هات لَه هه موو ووی کَه و دَه گَشته و و نَه خَشی و زَلیلی کس ناگرته و. کاتک ئو و وشانم بَه بید دَه ها تَه و بَه دست خَم نَبوو، فرمَسک لَه چاوانم دَه ها تَه خوار، لَه شو نَه ک اَمگرت و داب زیم، ئاسمان زیاتر برووسک کانی بَه هَزتر دَبوو، کاتک ناوی تَم دَه هَنا و دَه مگوت: خوا حافیزت بَه دایه، بَمام تَه هه ر لَه خَیا و دَمی، لَم کاتَه دا پاسمان برووسک کانی بَه هَزتر دکرده، لَم نَه و نَه دَه دا دایکم گوتی: کو م، سَر مات دَه بَه و نَه خَش دکرده، با باران زیاتر لَه ت نَه دا، بَه بَخوات دَه سپهرم.

ئو و ساتانی هه موومان لَه یه کتر کَدَه بووینده و، حَزت دکرده، گو ت لَه قسای هه موومان بَه، بَه یه دَه تگوت: تَه نیا قسای ناخَش مَکن، چی دَه ن "قَه یه کَه یه ک" بَه ن، منیش دَه ستم بَه نووکت گَه انده و دکرده، تَه و باو کم پَه دَه کَنین، منیش دَه خَش دَه بووم بَه پَه کَه نینی ئو و.

تَه هه ر دَم ئو و چَه تر بووی، هه مووانت لَه نَه و ما دا لَه تَه یه کتر دادَه نا و هه ر دَم وش کانت خَش و یستی لَه د باری، زَر جاریش باسی کَش و گرفت کانی خَش کمان دکرده و دَه تگوت: هه ر کس بَه پهی عَه قای خای دَه ژیی، هه یه، (بَه پَه کَه نینه و) هه یه ئو و عَه قای هه یه تی بَه شی ناکات، کَسی عَه قیش لَه د وریدا نیه، بَه یه دَه بینی لَه خت و خَه ایی تووشی بَه ای خای دَه بَه، گرنگ ئو و یه هه و کانت بَه ئو و بَه زیاتر لَه د وروب باری خَت تَه بگهی، دَه نا لَه نا کاو کدا کَین و فرَه شتنت پَه دَه کن.

دایکم هـردم جختی لـو دـکردو، چـن خـشگوزـرانی خـت لـلا گـرنگ، بـو شـو یـ خـشگوزـرانی خـت لـلا گـرنگ بـ، هـیچ کات ئـری بـکـسانی دیکـ مـبـن، تـنیا لـزانست نـبـ، هـو بـدن، هـردم لـزانست و ئـددا لـپـش خـت دیکـو بـن، پار و پوول د و دـوا بـم کـسایـتی مـرف، ئـگـر بـپارـزیت هـردم دـبـتـ هـاندـرک خـت بـچاوی کـسـکی دانا سـیرت بـن، قـت خـتان مـخـنـ ناو کـش و قـسـکردنـکان، تا خـاون کـش تـکات لـ نـکات هاوکـاری بـکـی.

زـرجار لـما وـ باسی دـر وـی وـاتانی دـر وـمان دـکرد، باسی خـشگوزـرانی هاوـاتیانی ئـو وـاتانـمان دـکرد.

دایـ، هـرگیز لـبیر ناکـم، کاتـ دـچوومـ دـر وـی وـات، هـردم دـتگوت: کوـم کاتـک هاـتیـو، هـموو جوانی و ناخـشیـکانی ئـم وـاتـم بـ باس بـک، حـزم لـید بزانم خـت وـک ئـمـن، بزانم باـشـترن یان خـراپـتر، نامـو وـ باسی خـت دـو وـمـندم بـ بـکـی، دـمـو وـ بزانم کـسـکی هـزار لـو وـاتانی گـوا یـ پـشکـوتـو وـترن لـئـم چـن باـشـتر دـژین.

کاتـک باسی تورکیام بـ دـکرد، دـیگوت: حاـی کوردـکان چـن؟

دـزانم دـو وـک پـشـتر دـو وـی: شو فـری تـکـسی و چایخانـ و چـشـتخانـ هـمووی کوردانی دیاربـکر و قارس و سـواس و ماردین وئاگری و بـتلیسن.

بـپـکـنـو، بـمـام حـز دـکـم دووبارـ ئـو وـم بـ بـگـو یـو، کاتـک لـچـشـتخانـ یـک یـک و لـیر یـکـت دا بـشاگردـ کوردـکان، باـستـکردو و، بـمـام بـیگـو و.

دایـ، لـ ئـنـتا یـا چوومـ چـشـتخانـ یـک هـموو شاگردـکان بـکوردی بـخـرهـاتنـان کردم، دـیانگوت پسمام خـرهـاتی، کـرـم کـ، کاتـک خـواردنـکـیان هـنا، دوا ی ناخـواردن، پارـی خـواردنـکـیان هـنا، بـپـی لیـستـکـ پارـمدا.

دواتر، بـ ئـو وـی بـخـشیش بـم، شاگردـکان، بانگم کردن و، گوتـم: ئـو وـ کوردن، ئـوان گوتیان بـ کـمانجین.

منیش گوتـم: ئـو وـ یـک و دوو لـیر (ئـو کات دوو لـیر دـلارک، و، نیوی دـکرد)، ئـو وـ خـره نییـ، ئـو وـ نـوتی کوردستانـ،

ئەو يەككە و دوو ليرە هەقتانە، بەلام بەكەس مەن، چونكە، سى
مەن، كورد لەرە دژى، ناتوانم پارێ ئو سى مەن بەم، ئەو
قەسە مەكەن، خەم چارەسەرى دەكەم.

ئەوانىش پەدەكەن، دێيانگوت: بەلام؟ هەمووان هەقيان هەيە.

منىش پەمدەگوتن: هەمووتان دێيانگوت، كوردستان، هەقى خەتان
و رەبگرن، بەلام ئەو نەدە لای مەن.

هەمووان دێيانگوت، پەدەكەن دێيانگوت، تەمام پەس مەم

دايەكەشم پەدەكەنى و دێيانگوت: ديارە پارێ و پوولى نەوتەكە هەمووى
لای تەيە.

زاراوە و بن زاراوەكانى زمانى كوردى. . سامان خدر محمد

زمانى كوردى، يەكە لە زمانە كەكانى ريشەى هيند و ئوروپەيە .
ئەم زمانە خاوەنى چەند زاراوەيە كە بنزاراوەشى زەرە. وەكوو چەن
لە كەندا هەزگەلەكى وەكوو: (لەلە، گەتە، كاسى، مانايى، نايبى،
سەبارى، ئەرارتە، مێتەنى، كاردەخ و مادە) مانە بوو، ئەمەش، كورد
هەز و تيرەى زەرى هەيە كە هەزەكان، زاراوەى تايبەت بە خەيان
هەيە و زمانى كوردى بە پەى ئاخاوتنى ئەو هەز و تيرەگە لە دابەش
دەكەن، وەكوو:

كەم كرمانجى: كە بنزاراوەكانى بریتين لە: بەتەنى، بايەزیدى،
بادینانى، شەمەدینانى قەچانى، كە شارەكانى قارس، ئەرزەمە،
ئەرزەجان، مووش، ئەلەزیز، وان، دياربەكر، ئورفا، جزیر، ماردین،
سیرت، بتلیس، قامیشلى، حەسەكە، سەرەكانى، عەفرین، ماكە، بازەرگان،
قوتوو، كوردەكانى ورمە، كوردەكانى خوراسان و ئازەربايجان و
گورجستان و قەزاقستان و ئەرمەنستان و توركەنستان و هیدیکە قەسە
پیدەكەن.

دووهم موكرى: كە زاراوەى (سەران) بەسەردا بەاوە و بنزاراوەكانى

بریتین له: موکوریانی، سټرانی، شاره‌زووری، جافی، بابانی،
ئهرده‌لانی، گهرمیانی و هیدیکه! که شاره‌کانی شن، نه‌غه‌ده،
پیرانشار، سهرده‌شت، مه‌هاباد، بټکان، سه‌قز، هه‌وشار، رانیه،
قه‌لادزه، هه‌ول‌ر، رواندز، کټیه، سلیمانی، هه‌له‌بجه، که‌رکووک، سنه،
قوروه، بیجا، مهریوان، بانه، سه‌قز، دیوانده‌ره، کامیاران،
جوانن و روانسهر قسه‌ی پیده‌که‌ن.

سه‌هم گټرانی: که بنزاراوه‌کانی بریتین له ههورامی، زازاکی،
باجه‌لانی، شټخانی، زه‌نگه‌نه، سیامه‌نسووری و شه‌به‌ک. که شاره‌کانی
پاوه، نه‌وسوود، دزلی، ههورامانی ته‌خت، ههورامانی له‌ن، ژاوه‌ر،
که داگری بټساران و هوویه و سهرهوویه و پا‌نگانه، هه‌روه‌ها بیاره
و ته‌وی و به‌شټک له خورما و هه‌له‌بجه، قسه‌ی پیده‌که‌ن.

چوارهم پاله‌وی (فه‌یلی): که بنزاراوه‌کانی بریتین له:
کرماشانی، له‌کی، که‌وټی، گه‌ووسی، بیجا‌ی، شیروانی، چهرداو‌یی،
ئهرکه‌وازی، که شاره‌کانی: قه‌سری شیرین، شه‌هاباد، سه‌حه‌نه، کړند،
که‌نگاوه‌ر، رټاو، بټستوون، ئیلام، سه‌ه‌شار، نه‌هاوه‌ند، خانه‌قین،
سټمار، به‌دره، جه‌سان، زټباتیه، کووت، عه‌ماره و کورده‌کانی به‌غدا،
قسه‌ی پیده‌که‌ن.

پینجه‌م لټری: دیاره‌ لو‌ه‌کان به‌شټکیان خټیان به‌ کورد ده‌زان و
به‌شټکیشیان ده‌ن: ئمه‌ لو‌ین، نه‌ کوردین نه‌ فارس! بنزاراوه‌کانی
زاراوه‌ی لو‌یی بریتین له: خو‌ه‌ماوایی و به‌ختیاری و هه‌فتگو‌ی و
سووسه‌نگردی. که شاره‌کانی خو‌ه‌ماوا، برووجرد، دزفول، شارکورد،
چوارمه‌ح، ئه‌له‌شته‌ر، ئه‌لیگووده‌رز، سووسه‌نگرد و پټشټک، مټران و
دټلو‌ان قسه‌ی پیده‌که‌ن.

سامان خضر محمد

نو‌خټر... پشټک نا کام

...لټ کټایی هټاکانی سټدی ابردوو، "تیپی شان‌ی ئارارات"
شان‌گټری "گټرن‌مان لټ وو‌اتی "سوید" پټشټکش کرد کټ بو‌ی مای‌ی
ټټزاه‌ندی و دټستخ‌شی کورد پټناه‌ند‌کان و نا‌ټټزایی و لټ

حوسوو د رچوونی حیزب کوردیی کان (کالعادة) ب تایب تی سوسیال- دیموکرات کان ناوچ ی ئ ت ن می چونک ئ و کات "ه ر م هشتا ل حمی هاو پ یمان کان بوو" ، تا ئ و ا د ی ی ک ب یان نام ی کیان ل س رمان د رکرد و وک خ تاتی ماندوو بوون و قورسای ی ب ره م ک ناسناوی "جاش هون ر م ند" یان خست س ر ناوی سیانیمان ، ئ و ش کاردان و ی کی ئاسای ی بوو ه ر و ک و ئ و س دان ک سان ی ب جاش ناو ئ بران و ئ م ل ناو د س تاتی کوردیا ق م ...

دیم ن کی کاریگ ری شان گ ر یی ک ک ل نووسینی "مر ژیک" ی پ ن ی و ناماد کردنی و د ره نانی "د. فاضل جاف" بوو ئ و دیال گانی ن وان س ک س س ر کیی کان د ق بوو ل س ر ه بژاردن چ ن حیزبی سیاسی هیچ د رف ت کی ن هشت ت و ب میل ل یان خ ت کی عام و ساد ک ب ناوی ی و ق س ب ک ن و د ستی شانی نو ن ر کان ی خ یان ب ب یاری خ یان ب

ل م یاری ی دیم اگ گیان ی "ق و" و "در ژ" ل م ه بژاردن "بچووک" ب د ستی ب تا ل ی د ر ئ چ :

ق و : ، ، ، ب نمون م ئ توانم ب ناوی ه رچی ب دبخت و ل ق و ماو و بیمار و ن خ ش و

پیر و ک ن فت و ک م ئ ندام و زیاد ئ ندام و ئ ندام و ئ ندام و .. کر کار و .. جوو تیار

و ب ن جد ر و ز ح م ت ک ش و ن ر گ ل ک ش ، ه ر ز کار و ب و ژن و ب و پیا و .. و گ و ر کچ

و موت ق و زگورتیی و ه ی ق س ب ک م ..

در ژ : منیش ئ توانم ب ناوی ه رچی ، ه رچی م لا و .. قازی .. د و م ند و .. ئاغا و .. بگ و .. کو خا و موو .. هین .. مووختار و جگ ل وان ش ف رمان ب ر مووچ خ ر و مش خ ر و

خان نشین و ک ن ان نشین و چ کداری دو ن و ئ م و ه ی ق س ب ک م ..

بچووک : ئ منیش .. منیش .. منیش ئ توانم ... ئا ئ توانم ق س ب ک م .. ب ناوی ، ئا .. ب ناوی

.. ب ناوی ؟ .. ئ ی خوا ف و تان کا .. ب ئ و ک ستان هشت ت و م ن ب ناوی و ق س ب ک م !